

İmalat PMI'ında büyüme sürüyor

EKONOMİK büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sana-yi** performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **Istanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Ocak 2022 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, manşet PMI ocakta 50,5 olarak ölçülerek aralık ayındaki 52,1 olan seviyenin altında ve son 8 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşse de büyümesini sürdürüyor. Manşet PMI, istihdam ve tedarikçilerin teslim süreleri alt endekslerinden gelen katkılar sayesinde ocak ayında eşik değer 50,0'nin üzerinde kaydedildi. Türk imalatçıları geçen aylarda olduğu gibi yine genel olarak Türk lirasındaki değer kaybından kaynaklanan güçlü enflasyonist baskılara vurgu yaptı. Enflasyon oranının aralıkta kaydedilen rekor seviyeye göre azalmasına rağmen, girdi maliyetleri keskin bir şekilde artmaya devam etti. Benzer şekilde satış fiyatları enflasyonu da bir önceki aya göre ılımlı seyretmekle birlikte tarihsel ortalamasının çok üzerinde gerçekleşti. İş yüklerinin hafiflemesine rağmen, imalatçılar istihdam düzeylerini artırmayı sürdürdü. Bazı firmalar yeni işe alımların yatırım planları kapsamında gerçekleştiğini belirtti. Böylece istihdam artış eğilimi 20 aya ulaştı. Diğer yandan ocaktaki artış söz konusu dönemin en dü-

şük oranında gerçekleşti. Ham madde temini ve lojistik sıkıntılarının yanı sıra fiyat artışlarından kaynaklanan zorluklar, tedarikçilerin teslimat sürelerinin artmaya devam etmesine yol açtı. Ancak son anket verileri, aksamaların aralık ayına kıyasla çok daha hafif olduğuna işaret etti. Firmaların hem girdi hem de nihai ürün stokları da yılın ilk ayında azalma kaydetti.

Istanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan IHS

Istanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI ocak ayı verileri, imalat **sana-yi** altındaki birçok sektörde zorlu faaliyet koşullarının sürdürüğüne işaret etti. Takip edilen 10 sektörün dokuzunda üretim ocakta yavaşladı. Bu sayı bir önceki ay yedi olarak gerçekleşmişti. Üretimde en belirgin düşüşün yaşandığı metalik olmayan mineral ürünler sektöründe Mayıs 2020'den bu yana en sert daralma gözlemlendi. Ocakta üretimi artan tek sektör olan kimyasal, plastik ve kauçuk ürünlerinde güçlü ve önceki aya göre ivmelenen bir üretim büyümesi yaşandı. Yeni siparişlerde de genel olarak üretim ile benzer bir tablo ortaya çıktı. Büyüme bölgesindeki kimyasal, plastik ve kauçuk sektörü dışında yeni siparişleri artan tek sektör giyim ve deri ürünleri oldu. Firmaların ihracat pazarlarında daha başarılı olmasına rağmen, sadece dört sektör yurt dışından alınan yeni siparişlerde genişleme kaydetti.

İmalat PMI 8. ayda da büyümeye işaret etti

İSTANBUL (Anayurt) - İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Ocak sonuçları açıklandı. Buna göre endeks ocakta 50,5 değerini aldı. Aralık ayında endeks 52,1 olarak kaydedilmişti. Endekste 50'nin üzeri seviyeler büyüme, altı ise daralma sinyali olarak değerlendiriliyor. Manşet PMI, istihdam ve tedarikçilerin teslim süreleri alt endekslerinden gelen katkılar sayesinde ocak ayında eşik değeri 50,0'nin üzerinde kaydedildi.

İmalatçılar geçen aylarda olduğu gibi yine genel olarak Türk lirasındaki değer kaybından kaynaklanan güçlü enflasyonist baskılara vurgu yaptı. İSO'nun endeksle ilgili yayımladığı bültende devam eden fiyat baskılarının, firmaların yeni sipariş almakta güçlük çekmesine neden olduğu belirtildi. Böylece ocak ayında toplam yeni siparişler üst üste dördüncü ay yavaşlama kaydetti. Ankete göre yeni ihracat siparişleri de yedi aylık büyüme sürecinin ardından hız kesti. Yeni siparişlerdeki azalma, firmaların üretim ve satın alma faaliyetlerinde yavaşlamaya yol açtı. Her iki gösterge son iki ayda ivme kaybı sergiledi. Kapasite baskılarının hafiflemesiyle birlikte birikmiş işler de azalmaya devam etti.

İSTİHDAM DÜZEYİNDE ARTIŞ SÜRDÜ

İş yüklerinin hafiflemesine rağmen, imalatçılar istihdam düzeylerini artırmayı sürdürdü. Bazı firmalar yeni işe alımların yatırım planları kapsamında gerçekleştiğini belirtti. Böylece istihdam artış eğilimi 20 aya ulaştı. Diğer yandan Ocak'taki artış söz konusu dönemin en düşük oranında gerçekleşti.

Türk imalatçıları geçen yılın sonlarında olduğu gibi yeni yılın başlangıcında da, enflasyonist ortamda faaliyet göstermenin yol açtığı zorlukları yaşamaya devam etti. Bununla birlikte, fiyat baskılarının hafiflemeye başladığına ilişkin bazı sinyaller dikkat çekti. Firmaların ümidi, bu gelişmenin ilk çeyreğin kalanında devam ederek yeni siparişleri desteklemesi yönünde

TESLİMAT SÜRELERİ ARTMAYA DEVAM ETTİ

Hammadde temini ve lojistik sıkıntılarının yanı sıra fiyat artışlarından kaynaklanan zorluklar, tedarikçilerin teslimat sürelerinin artmaya devam etmesine yol açtı. Ancak son anket verileri, aksamaların aralık ayına kıyasla çok daha hafif olduğuna işaret etti. Firmaların hem girdi hem de nihai ürün stokları da yılın ilk ayında azalma kaydetti.

SEKTÖRLERİN TAMAMINA YAKININDA ÜRETİM YAVAŞLADI

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI ocak ayı verileri, imalat sanayi altındaki birçok sektörde zorlu faaliyet koşullarının sürdüğüne işaret etti. Takip edilen 10 sektörün dokuzunda üretim ocakta yavaşladı. Bu sayı bir önceki ay yedi olarak gerçekleşmişti. Üretimde en belirgin düşüşün yaşandığı metalik olmayan mineral ürünler sektöründe Mayıs 2020'den bu yana en sert daralma gözlemlendi. Ocak'ta üretimi artan tek sektör olan kimyasal, plastik ve kauçuk ürünlerinde güçlü ve önceki aya göre ivmelenen bir üretim büyümesi yaşandı.

SADECE DÖRT SEKTÖRDE YURTDIŞI SİPARİŞLERİ GENİŞLEDİ

Yeni siparişlerde de genel olarak üretim ile benzer bir tablo ortaya çıktı. Büyüme bölgesindeki kimyasal, plastik ve kauçuk sektörü dışında yeni siparişleri artan tek sektör giyim ve deri ürünleri oldu.

Firmaların ihracat pazarlarında daha başarılı olmasına rağmen, sadece dört sektör yurt dışından alınan yeni siparişlerde genişleme kaydetti. Fiyat baskılarının ihracat pazarlarındaki müşterileri olumsuz etkilemesine bağlı olarak, yurt dışından alınan yeni siparişlerin arttığı sektör sayısı yediden dörde düştü.

Enerji krizi yüzünden imalat ivme kaybetti

EKONOMI SERVİSİ

İSTANBUL Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI, ocakta 50.5 olarak ölçülerek aralık ayındaki 52.1 olan seviyenin altında ve son 8 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti. Manşet PMI, istihdam ve tedarikçilerin teslim süreleri alt endekslerinden gelen katkılar sayesinde ocak ayında eşik değer 50'nin üzerinde kaydedildi. Söz konusu ayda enerji krizinin yaşanması imalata ivme kaybettirdi.

Istanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI ocak verilerine göre, takip edilen 10 sektörün dokuzunda üretim yavaşladı. Üretimi artıran tek sektör olan kimyasal, plastik ve kauçuk ürünlerinde güçlü ve önceki aya göre ivmelenen bir üretim büyümesi yaşandı. Yurt dışından alınan yeni siparişlerin arttığı sektör sayısı yediden dörde düştü. Tüm zorluklara rağmen, sektörlerin çoğunluğunda ise istihdam düzeyinin iyileşmeye devam ettiği gözlemlendi. Ocak ayında 10 sektörün yedisinde istihdam artışı kaydedilirken en güçlü artış makine ve metal ürünleri sektöründe, azalma ise tekstil ürünleri, giyim ve deri ürünleri ve metalik olmayan mineral ürünler sektöründe oldu.

ENFLASYON BASKISI SÜRDÜ

Türk imalatçıları geçen aylarda olduğu gibi yine genel olarak Türk lirasındaki değer kaybından kaynaklanan güçlü enflasyonist baskılara vurgu yaptı. Enflasyon oranının aralıkta kaydedi-

len rekor seviyeye göre azalmasına rağmen, girdi maliyetleri keskin bir şekilde artmaya devam etti. Benzer şekilde satış fiyatları enflasyonu da bir önceki aya göre ılımlı seyretmekle birlikte tarihsel ortalamasının çok üzerinde gerçekleşti. Devam eden fiyat baskıları, firmaların yeni sipariş almakta güçlük çekmesine neden oldu. Böylece ocak ayında toplam yeni siparişler üst üste dördüncü ay yavaşlama kaydetti. Yeni ihracat siparişleri de yedi aylık büyüme sürecinin ardından hız kesti. Yeni siparişlerdeki azalma, firmaların üretim ve satın alma faaliyetlerinde yavaşlamaya yol açtı. Her iki gösterege son iki ayda ivme kaybı sergiledi.

İŞLER AZALİYOR

Kapasite baskılarının hafiflemesiyle birlikte birikmiş işler de azalmaya devam etti. İş yüklerinin hafiflemesine rağmen, imalatçılar istihdam düzeylerini artırmayı sürdürdü. Bazı firmalar yeni işe alımların yatırım planları kapsamında gerçekleştiğini belirtti. Böylece istihdam artış eğilimi 20 aya ulaştı. Diğer yandan ocaktaki artış söz konusu dönemin en düşük oranında gerçekleşti. Ham madde temini ve lojistik sıkıntılarının yanı sıra fiyat artışlarından kaynaklanan zorluklar, tedarikçilerin teslimat sürelerinin artmaya devam etmesine yol açtı. Ancak son anket verileri, aksamların aralık ayına kıyasla çok daha hafif olduğuna işaret etti. Firmaların hem girdi hem de nihai ürün stokları da yılın ilk ayında azalma kaydetti.

İMALAT SANAYİSİNDE ÜRETİM YAVAŞLADI

İstanbul Sanayi Odası (İSO) ocak ayına ilişkin imalat satın alma yöneticileri endeksini (PMI) açıkladı. **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI, ocakta 50.5 olarak ölçülerek son 8 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti. Fiyat baskılarının,

firmaların yeni sipariş almakta güçlük çekmesine neden olduğu belirtilirken IHS Markit Ekonomi Direktörü Andrew Harker, "Türk imalatçıları, bu yılın başında da enflasyonist ortamın yarattığı zorluklar altında faaliyet göstermeyi sürdürdü. Buna

karşılık baskıların bir miktar hafiflediğine işaret eden göstergeler var. Yeni siparişler peşinde koşan şirketler bu durumun ilk çeyreğin kalanında da devam edeceğini umuyorlar" diye konuştu.

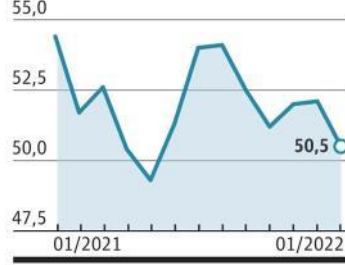
● **Ekonomi Servisi**

PMI 1,6 PUAN DÜŞTÜ

İmalat sanayi ivme kaybetti

Türkiye İmalat PMI

İSO Türkiye imalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) aralıktan ocaka 1,6 puan düşüşle 50,5'e geriledi. Sektörün ivme kaybına işaret eden endeks değeri, son 8 ayın en düşüğüne geriledi. İmalat sektörü üzerindeki enflasyon baskıları devam ederken, üretim ve yeni siparişler daraldı. İstihdam ise artış kaydetti. /04

ISO İmalat PMI 8 ayın en düşüğüne geriledi

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), ocakta 50,5'e geriledi. Takip edilen 10 sektörün 9'unda üretim yavaşladı. **ISO Türkiye İmalat PMI** anketinin ocak sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, manşet PMI ocakta 50,5 oldu ve aralıktaki 52,1 olan seviyenin altında, son 8 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti. Manşet PMI, istihdam ve tedarikçilerin teslim süreleri alt endekslerinden gelen katkılar sayesinde ocakta 50'nin üzerine

çıkta. Türk imalatçıları geçen aylarda olduğu gibi yine genel olarak TL'deki değer kaybından kaynaklanan güçlü enflasyonist baskılara vurgu yaptı. Enflasyon oranının aralıktaki kaydedilen rekor seviyeye göre azalmasına rağmen, girdi maliyetleri keskin bir şekilde artmaya devam etti. Benzer şekilde satış fiyatları enflasyonu da bir önceki aya göre ılımlı seyretmekle birlikte tarihsel ortalamasının çok üzerinde gerçekleşti. Devam eden fiyat baskıları, firmaların yeni sipariş almakta güçlük çekmesine neden oldu. Böylece ocakta toplam yeni siparişler üst üste dördüncü ay

yavaşlama kaydetti. Yeni ihracat siparişleri de 7 aylık büyüme sürecinin ardından hız kesti. Yeni siparişlerdeki azalma, firmaların üretim ve satın alma

faaliyetlerinde yavaşlamaya yol açtı. Her iki göstergenin son 2 ayda ivme kaybı sergiledi. Kapasite baskılarının hafiflemesiyle birikmiş işler de azalmaya devam etti.

9 sektörde üretim yavaşladı

Ocak verilerine göre, **ISO Türkiye Sektörel PMI**, imalat **sonayı** altındaki birçok sektörde zorlu faaliyet koşullarının sürdüğüne işaret etti. Takip edilen 10 sektörün 9'unun üretim yavaşladı. Bu sayı bir önceki ay 7 olarak gerçekleşmişti. Üretimde en belirgin düşüşün yaşandığı metalik olmayan

mineral ürünler sektöründe Mayıs 2020'den bu yana en sert daralma gözlemlendi. Girdi maliyetlerinde en keskin artışlar kara ve deniz taşıtları sektöründe gerçekleşirken, nihai ürün fiyatlarındaki hızlı artış ise metalik olmayan mineral ürünler sektöründe kaydedildi. Maliyet yüklerindeki en düşük oranlı artış kimyasal, plastik ve kauçuk sektöründe ölçülürken en düşük nihai ürün fiyatları enflasyonu ise tekstil sektöründe gerçekleşti. Geçen ay 10 sektörün 7'sinde istihdam artışı kaydedilirken en güçlü artış makine ve metal ürünleri sektöründe ölçüldü.

"Enflasyonist ortamda faaliyet zorlukları yaşanıyor"

IHS Markit Ekonomi Direktörü Andrew Harker, Türk imalatçıların geçen yılın sonlarında olduğu gibi yeni yılın başlangıcında da enflasyonist ortamda faaliyet göstermenin yol açtığı zorlukları yaşamaya devam ettiğini bildirdi. Harker, "Bununla birlikte, fiyat baskılarının hafiflemeye başladığına ilişkin bazı sinyaller dikkat çekti. Firmaların ümidi, bu gelişmenin ilk çeyreğin kalanında devam ederek yeni siparişleri desteklemesi yönünde" ifadelerini kullandı.

Sanayi, enerjide alternatif kaynak arayışına girdi

Son dönemde yaşanan yüksek zamlar ve kısıntılara karşı harekete geçen sanayiciler, enerjilerini üretmenin yanı sıra alternatif yakıtlara yöneldi

İş dünyası temsilcileri, sanayi kuruluşları başta olmak üzere, enerji yoğun çalışan sektörlerdeki orta ve küçük ölçekli üretim tesislerinin, kendi enerjilerini üretmek için harekete geçtiğine işaret ediyor. DÜNYA'nın derlediği bilgilere göre, artan fiyatlar ve enerji tedarikindeki sıkıntılar nedeniyle, sanayide özellikle kurulum süresi daha

kısa olan güneş enerjisi sistemlerine talep yoğunlaştı. Yatırımların, yüksek maliyetleri aşağı çekmenin yanı sıra yeşil enerji dönüşümüne hazırlık amacıyla da hızlandığı belirtiliyor. Diğer yandan, doğalgaz kısıntısı nedeniyle zor durumda kalan birçok sanayici de kazanlarını gazdan kömüre dönüştürmeye başladı. **ERKAN ÇAKAN/07**

Santrallere verilen gaz, %14 daha zamlandı

BOTAŞ, elektrik üretim amaçlı doğalgaz tarifesine yüzde 14 daha zam yaptı. Son zamla, bin metreküp doğalgaz için ödenecek ücret, 6 bin 300 liraya çıktı. Mesken ve sanayinin kullandığı tarife ise değişikliğe gidilmedi.

Sanayici kesintisiz enerji için alternatif arayışında

■ Sanayide doğalgaz fiyatının son bir yılda yüzde 400'den fazla artması, işletmelerin alternatif kaynaklara yönelmesine yol açtı. 600 işletmenin yer aldığı tekstil terbiye sektöründe, geçmiş yıllarda terk edilen kömür kazanları yeniden çalıştırılmaya başlandı.

■ Son dönemde artan enerji fiyatlarının yanı sıra yaşanan elektrik kesintileri güneş enerjisi ekipmanlarına talebi artırdı. Sanayiciler, hem yüksek elektrik maliyetleri hem de önümüzdeki dönemde uygulanacak karbon vergilerinden dolayı güneş enerjisi yatırımlarına hız verdi.

■ Doğal gazda yaşanan arz sorunundan dolayı buhar kazanı kullanan birçok sanayicinin zor durumda kaldığını belirten sektör temsilcileri, tedarik sorununun her zaman yaşanma ihtimalini dikkate alarak alternatif yakıtlı kazanların kullanılmasını öneriyor.

Elektrik kesintileri güneş enerjisi ekipmanlarına talebi artırdı

ERKAN ÇAKAN/İSTANBUL

Elektrik fiyatlarının artışı ve kesintiler son günlerde güneş enerjisi ekipmanlarına ilgiyi artırdı. Sanayiciler enerji maliyetlerini karşılamada yeni çözüm arayışlarını hızlandırırken özellikle güneş enerjisi yatırımlarına odaklandı. Bu doğrultuda birçok sanayici bu yönde yatırımlarını hız verirken hem yüksek elektrik maliyetleri hem de gümrüklerde karşılına çıkacak karbon vergilerinden dolayı güneş enerjisi yatırımlarına yöneldi.

Güneş enerjisi ekipman talebine ilişkin DÜNYA'ya açıklamalarda bulunan ELİN Enerji Yönetim Kurulu Başkanı Arda Yalı, "Türkiye'de fotovoltaik modüllerin üreticisi ve güneş enerjisi çözümleri sağlayıcısı olarak son dönemde yoğun taleple karşılaşyoruz. Elektrik fiyatlarının artışıyla tüketiciler güneş enerjisine yoğun ilgi göstermeye başladı. Özellikle ihracat yapan sanayicilerimiz yüksek elektrik maliyetlerinin yanı sıra gelecek karbon vergilerinden dolayı güneş enerjisi yatırımlarına hızla yöneldi. Konutlarda ise tüketicilerin ilgisi çok olmasına rağmen izin prosedürlerinin zaman alması sürecin yavaş ilerlemesine neden oluyor" diye konuştu.

Elektrik faturalarına talep daha da yükselecek

Sanayi kuruluşları, AVM'ler, fabrikalar başta olmak üzere enerji tüketimi yüksek olanlar, kendi enerjisini kendi üretmek üzere yatırıma hız veriyor. Artan enerji fiyatları ve kesintilerin yanı sıra 'Yeşil Mutabakat' çerçevesinde özellikle yenilenebilir dönüşüm süreci ivme kazandı. Giderlerini azaltmak ve geniş çati alanlarını değerlendirmek isteyen sanayi kuruluşları, güneş enerjisi ekipmanlarına yoğun talep gösteriyor. Global Enerji Derneği Başkanı Murat Dilek de "Son günlerde güneş enerji

ekipmanlarına talebin arttığını görüyoruz. Tahminlerimize göre elektrik faturaları 2 ayda net anlaşılacağından, artış çok daha fazla olacak. Sanayicilerimiz bu konuda çok sık toplantılar yapıyoruz. Santralleri kurduklarını noktasında yardımcı oluyoruz" dedi. Öte yandan güneş ekipmanlarında maliyetlerin 2020 Ağustos ayından beri sürekli arttığını ifade eden Arda Yalı, "Bu artışı PV modülde yaklaşık yüzde 35'dir. 2020 Ağustos ayında 1 MW Çatı GES yatırımı yaklaşık 475 bin dolara mal olurken bu rakam bugün ise yaklaşık 650 bin dolar. PV modülün en önemli girdileri polysiklon, cam ve alüminyum, bakır gibi emtialar da ciddi girdilerdir. Global'de emtia fiyatları döviz bazında yüksek oranlarda artışlar gösterdi. Bunlara lojistik fiyatlarındaki yükseliş eklenince PV modül maliyetleri arttı" diye konuştu.

Firmalar uygun fiyat ortamı oluşana kadar yatırımlarını erteleyecek

Son zamanlarda İran'dan gelen doğalgaz'da yaşanan aksaklık nedeniyle sanayi bölgelerine 4 gün elektrik verilmediğini ifade eden Murat Dilek, "Tekrar bu gibi bir durum yaşanmaması için YEKA GES ihalelerinde fiyatlar tekrar gözden geçirilmeli. Açık eksiltme usulü ile yapılan bu yarışmalar bugün itibarıyla çok düşük fiyatlarda kalmıştır ve ihaleyi kazanan firmalar uygun fiyatla yatırım yapılacak ortam olana kadar yatırımlarını erteleyecek. Ülkemizin enerjide dışa bağımlı olması ve bu tür yerli kaynaklarla elektrik üretecek santrallerin işletmeye girme süresinin uzaması, elektrik arz güvenliği için büyük tehdit. Ayrıca kurdaki oynaklık da yatırım ortamını olumsuz etkiliyor. Yatırımcı, sanayici, parasal politikalarda istikrar ortamı olmadığında beklemeye geçiyor" açıklamasını yaptı.

Sanayici kömüre dönüyor tekstil kömürle terbiye oluyor

YENER KARADENİZ/İSTANBUL

Yüksek zamların etkisiyle doğalgaz kullanım maliyeti son bir yılda 4 kata yakın artan işletmeler doğalgaza alternatif olarak kömür ya da akaryakıtta yönelmeye başladı. Başta tekstil olmak üzere seramik sektöründe de benzer uygulamalara geçildiği belirtiliyor. Son bir yıllık rakamlara göre kömürün ton fiyatı yüzde 80'e yakın artarak 1250 TL'den 2 bin 200 TL'ye çıkarken, sanayide kullanılan doğalgazın fiyatı ise yüzde 400'e yakın arttı. Hali hazırda elektrik üretimi hariç sanayide kullanılan bin metreküp doğalgazın fiyatı 6 bin 300 TL seviyelerinde seyrediyor. Türkiye Tekstil ve Terbiye Sanayicileri Derneği Başkanı Vehbi Canpolat, son dönemde enerji kesintileri ve artan maliyetler ile ilgili yaşanan sıkıntıların üreticileri zorladığını anlattı.

Enerji maliyeti yüzde 20 azalıyor

Aynı zamanda **İstanbul Sanayi Odası** Yönetim Kurulu Üyesi de olan Canpolat, 600 şirketin faaliyet gösterdiği ve günlük 15 bin ton kumaş üretiminin gerçekleştiği tekstil terbiye sektöründe enerji maliyetinin toplam maliyet içindeki payının yüzde 30'a ulaştığını belirterek, "sektörde buhar üretmek amacıyla kömüre dönülebiliyor. Birçok işletmenin kömür kazanı bulunuyor ve bunlar kömür kazanlarını çalıştırmaya başladı. Doğalgaz ile kömür maliyetleri arasında çok fazla fark var. Toplam maliyetler içinde enerjinin payı yüzde 30 seviyelerinde. Kömür kullanılarak enerji maliyeti yüzde 20'ye yakın düşürülebiliyor" ifadelerini kullandı.

Canpolat, kömür kullanım sınırlanmasının uluslararası birçok markanın üretim süreçlerinde zorunlu kıldığı şartlardan biri olduğunu belirtti. Ancak maliyet avantajı ve baka bakımı gibi sorumlulukları yerine getirildiği takdirde kömür kullanımının önemli avantajlar sunduğunu dile getiren Canpolat,

şöyle devam etti: "Kömür ülkemizde çıkıyor. Doğalgaz karşılığı milyarlarca doların ülkede kalması anlamına geliyor. Uluslararası global markalar zorluyor, temel sebebi o aslında, ama bu anlayışın değişmesi lazım."

Uygulamaların çarpan etkisi gözlemleniyor

Biray Kumaş Yönetim Kurulu Başkanı Gökmen Aydınlı, geçmiş dönemde boyahanelerde ciddi miktarda kömür kullanıldığını, ancak hem çevre duyarlılığı hem de maliyet avantajı nedeniyle bırakıldığını hatırlattı. Aynı zamanda Örme Sanayicileri Derneği Yönetim Kurulu Üyesi de olan Gökmen Aydınlı, "Boyahanelerde buhar üretme gerekliliğimiz var. Buhar üretme işi daha önce kömür ile yapılırdı. Şimdi doğalgazda son aylarda meydana gelen yüksek oranlı artış birçok fabrikanın yeniden doğalgaz kazanlarını kapatıp kömür kazanına dönmelerine yol açtı. Bu da Çorlu ve Çerkezköy Bölgesi'nde hava kirliliğinin ciddi miktarda artması demek. Uygulamaların çarpan etkisi o kadar yüksek ki. Mahalle aralarında bile doğalgaz kullanımı bu fiyatlardan sonra düştü. Şehir içinde gezdiğinizde kesif bir kömür kokusu oluşmaya başladı" diye konuştu.

Marka onayları iptal ettiriliyor

Peki bu durum uluslararası markaların şartlarına uygun mu? Gökmen Aydınlı, birçok uluslararası markanın üretim sürecinde fosil yakıtlar yerine yenilenebilir enerji kullanım şartının bulunduğunu ancak geline nokta bu nunun bir avantajı kalmadığını belirtti. Aydınlı, "Sektörde Inditex, H&M gibi birçok markanın fabrikaları üretim için onaylama sistemi var. Şu anda birçok fabrika bu markaların onaylarını iptal ettiriyor" dedi.

İSO endeksi: İmalat sektörü 'İmdat' diyor

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin ocak sonuçları açıklandı. **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI, ocakta 50,5 olarak ölçülerek aralık ayındaki 52,1 olan seviyenin altında ve son 8 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti. Manşet PMI, istihdam ve tedarikçilerin teslim süreleri alt endekslerinden gelen katkılar sayesinde ocak ayında eşik değer 50'nin üzerinde kaldı. Endekste 50'nin üzeri seviyeler büyüme, altı ise daralma sinyali olarak değerlendiriliyor.

İMALATÇILAR ENFLASYONDAN DERTLİ
İmalatçılar geçen aylarda ol-

duğu gibi yine genel olarak Türk Lirası'ndaki değer kaybından kaynaklanan güçlü enflasyonist baskılara vurgu yaptı.

Enflasyon oranının aralıkta kaydedilen rekor seviyeye göre azalmasına rağmen, girdi maliyetleri keskin bir şekilde artmaya devam etti. Benzer şekilde satış fiyatları enflasyonu da bir önceki aya göre ılımlı seyretmekle birlikte tarihsel ortalamasının çok üzerinde gerçekleşti.

YENİ SİPARİŞLER 4 AYDIR GERİLİYOR

Devam eden fiyat baskıları, firmaların yeni sipariş almakta güçlük çekmesine neden oldu. Böylece ocak ayında toplam yeni

siparişler üst üste dördüncü ay yavaşlama kaydetti. Yeni ihracat siparişleri de yedi aylık büyüme sürecinin ardından hız kesti. Yeni siparişlerdeki azalma, firmaların üretim ve satın alma faaliyetlerinde yavaşlamaya yol açtı. Her iki göstere son iki ayda ivme kaybı sergiledi. Kapasite baskılarının hafiflemesiyle birlikte birikmiş işler de azalmaya devam etti.

İSO anketinde yer alan sonuçlara göre iş yüklerinin hafiflemesine rağmen, imalatçılar istihdam düzeylerini artırmayı sürdürdü. Bazı firmalar yeni işe alımların yatırım planları kapsamında gerçekleştiğini belirtti.

ISO'dan kimya ve plastik sektörüne yol haritası

Rehbere göre, özellikle KOBİ tarafında toplum ile beraber şirketlerin değer zincirlerinde yer alan tedarikçilerinin sürdürülebilirlik performansının ölçülmesi ve bu doğrultuda iyileştirilmesi için harekete geçilmesi gerekiyor.

İsa KARACA

İstanbul Sanayi Odası'nın (ISO) bünyesindeki 55 meslek komitesinin gruplandığı 10 ayrı sektör için küresel pazarda yüksek katma değer üretmek ve sürdürülebilirlik yetkinliklerini artırmak amacıyla hazırladığı rehberlerden 5'incisini "kimyasal ürünler, plastik ve kauçuk ürünleri sanayi grubu" için açıkladı.

ISO'dan yapılan açıklamaya göre, ISO küresel iklim değişikliği ve Avrupa Yeşil Mutabakatı gibi sürdürülebilirlik çerçevesinde uluslararası ticarete yaşanan yeni sistemleri göz önünde bulundurarak belirlediği Sürdürülebilirlik Vizyonu kapsamında 10 sektör için hazırladığı yol haritalarını açıklamaya devam ediyor.

Rehber, ISO bünyesinde faaliyet gösteren ve temel ve muhtelif kimya sanayi, boya, vernik, reçine sanayi, temizlik ürünleri, kozmetik ve esans sanayi, ilaç, tıbbi cihaz ve araç-gereç sanayi, kauçuk ve kauçuk teknolojileri sanayi, plastik ambalaj sanayi, plastik inşaat malzemeleri sanayi ve plastik ham maddeleri ve plastik enjeksiyon mamulleri sanayi meslek komitelerini kapsayan "kimyasal ürünler, plastik ve kauçuk ürünleri sanayi grubu" nun gelecek dönem sürdürülebilirlik çalışmaları için sektöre özel yol gösterici öncelikleri ve takip göstergeleri sunmak amacıyla hazırlandı.

Kimyasal ürünler, plastik ve kauçuk ürünleri sanayi sektörü rehberinde, milyarlarca insanın hayatını kolaylaştırmaya devam eden kimyasal ürünler sektörünün, Covid-19 salgını gibi insanlığın direncini zorlayan krizlerde hızlı cevap verebilme kapasitesi ve çevikliğinin sektör adına değer yaratmak için ne kadar kritik olduğunun görüldüğü vurgulandı. Rehberde, kimyasal ürünler sektörünün öncelikleri arasında hızla yürür-

lüğe giren çeşitli regülasyonlarla beraber toplumun bilinçlendirilmesi ve tüketim ürünlerinde yer alan kimyasallar konusunda paketlemeler, etiketler gibi çeşitli yollarla bilgilendirilmesi olduğu belirtildi.

Rehbere göre, özellikle KOBİ tarafında toplum ile beraber şirketlerin değer zincirlerinde yer alan tedarikçilerinin sürdürülebilirlik performansının ölçülmesi ve bu doğrultuda iyileştirilmesi için harekete geçilmesi gerekiyor.

Rehberde ayrıca tedarik zincirinin desteklenmesi ve gelişiminin de endüstriyi çeşitli yükümlülükler ile karşı karşıya getireceği belirtilirken, insan sağlığına zararlı kimyasalların kullanımına yönelik yasaklı ürün listelerinin genişlediği, Ar-Ge çalışmalarını kapsamında mevcut çözümlere olumsuz çevresel etkisi düşük ve çalışan/tüketici sağlığına dikkat eden alternatiflerin geliştirilmesinin kaçınılmaz olduğu ve hayvanlar üzerinde gerçekleştirilen testlere yönelik yasal düzenlemelerin genişlemesi konusunda sorumlu adımlar atılması gerektiği vurgulandı. Bu kapsamda sektörde yer alan çalışanlara güvenli ve sağlıklı çalışma koşulları sunmak, kapsayıcılığı ve çeşitliliği artırmak, sorumlu satın alma ve tedarik zinciri izlenebilirliği artırarak değer zincirindeki insan hakları ihlallerinin ve olumsuz çevresel etkinin önüne geçebilmek, toplulu kimyasallar konusunda

bilinçlendirmek ve canlı yaşamına karşı sorumlu adımlar atmak gerektiği kaydedildi.

"AB'de kimyasalların toksik olmayan yeşil dönüşümü sağlanacak"

ISO Kimyasal Ürünler, Plastik ve Kauçuk Ürünleri Sanayi rehberinde, Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın (AYM), 2050 yılına kadar Avrupa Birliği'ni (AB) net sera gazı emisyonlarının olmadığı, kaynak açısından verimli ve rekabetçi bir ekonomiye sahip adil ve müreffeh bir topluma dönüştürme stratejisi olduğu ve Avrupa'nın 2050 yılına kadar dünyanın ilk iklim-nötr kıtasına dönüştürülmesi hedefini ortaya koyduğu hatırlatıldı.

Rehberde, AB'nin, AYM çerçevesinde, bireysel tüketicilerin günlük hayatlarına büyük bir kısmında yer alan ve sanayinin çeşitli ihtiyaçlarına cevap veren kimyasalların topluma katkılarının en üst düzeye çıkararak, gezegene zarar vermeyen ve toksik olmayan yeşil dönüşümü sağlamak için bir çerçeve geliştirdiği belirtildi.

AB'de kullanımı temel olmayan kimyasallar kaldırılacak

Rehberde yer alan bilgilere göre, Avrupa Yeşil Mutabakatı çağrısı kapsamında ortaya koyulan Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (Circular Economy Action Plan-CEAP) ve Sürdürülebilir Kimyasallar Stratejisi ile kullanımı temel olmayan za-

rarlı kimyasalları aşamalı olarak kaldırılması ve sürdürülebilir, güvenli ürünlerin tüm paydaşlarca ortak perspektifte kullanımı hedefleniyor. Böylelikle, kimya endüstrisini uygulamada desteklemek için çeşitli yenilik ve yatırım önlemleri de yaratılıyor.

Rehberde, Döngüsel Ekonomi Eylem Planı'nın, sürdürülebilir üretim yöntemlerinin geliştirilmesini ve kaynakların verimli kullanılmasını temel olarak döngüsel yaklaşımını özellikle kaynak kullanımı yoğun sektörlerle entegre etme hedefiyle oluşturulduğu, planda ambalaj ve plastik sektörlerinin de bu kapsamda etkilenecek sektörler arasında yer aldığı vurgulandı. Bu çerçevede CEAP'ta tek kullanımlık plastik ambalaj kullanımından çıkılarak yeniden kullanılabilir ürünlerle ilgili çalışmaların yanı sıra girişimler ve ambalaj atıklarının azaltılmasına yönelik hedefler geliştirilmesi önerildiği belirtildi. Öte yandan, KOBİ'lerin daha güçlü politika ve mali desteğin yanı sıra tavsiye ve yardıma ihtiyacı olduğu, ek olarak AYM kapsamında yayımlanan "Eylem Planı: Hava, Su ve Toprakta Sıfır Kirliliğe Doğru" aksiyon planında, atıkları, denizdeki plastik çöpleri ve çevreye salınan mikropplastikleri azaltarak su kalitesini iyileştirme net hedefi belirlendiği vurgulandı.

Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği koordinasyonunda çalışmalar yürütülüyor

Rehberde, olumsuz çevresel etkiyi azaltma yönünde 2015 Paris İklim Anlaşması'nın ardından çoğu devlet 2050 yılına kadar net sıfır salımlı bir ekonomiye ulaşmak için hedefler belirlemeye başladığı, bunu desteklemek için de AYM gibi düzenlemeler ve mevzuatların hayata geçirildiği ve aralarında kimyasal ürünler, plastik ve kauçuk ürünleri

sanayi şirketlerinin de yer aldığı bazı büyük şirketlerin 2050 yılına kadar sektörde net sıfır salımlı ekonomiye geçişe öncülük etmek için yol haritalarını uygulamaya koyduğu belirtildi.

Bu doğrultuda, kaynakların sürdürülebilir şekilde kullanılmasının doğa üzerinde baskı ve ekonomik faaliyetler üzerinde de tehdit oluşturacağı göz önünde bulundurulduğunda, kimyasal ürünler sektörünün olumsuz çevresel etkiyi en aza indirmek, yaşam kaynağı olan toprak, su ve biyoçeşitliliği korumak, enerji ve su verimliliğini artırmak, karbon salımlarını azaltmak ve sıfır atık hedefine faaliyet göstermesinin büyük önem taşıdığı ifade edildi.

Rehberde verilen örnekler, döngüsel bir ekonomiye geçişte plastik geri dönüşüm süreçlerinin zorunluluk haline gelmekte olduğu, AB'de plastik kullanımının istikrarlı bir şekilde arttığı, çalışmalara göre Avrupa'da her yıl yaklaşık 25,8 milyon ton plastik atık üretildiği ve bu atıkların yüzde 30'dan daha azının geri dönüşüm için toplandığı belirtildi. Küresel kimya endüstrisinde yürütülen çalışmalarından biri olan "Üçlü Sorumluluk (Responsible Care)" taahhüt programına göre, firma, STK ve paydaşların, kaynak verimliliği, döngüsel üretim yöntemleri, yeşil üretim teknolojileri kullanımı ve politika yapıları ile mevzuat geliştirilmesine destek sağlanması konularında iş birliği yapılması gibi çalışmaların yürütülmesinin taahhüt edildiği not düşüldü.

Türkiye'de ise Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği'nin (TKSD) koordinasyonunda çalışmalar yürütüldüğü ve çevresel önceliklerin, hızla değişen yasal mevzuatlarla, müşteri ve yatırımcı taleplerine uyum ve küresel rekabet gücü açısından da büyük önem taşıdığı vurgulandı.

İSO PMI 8 AYIN EN DÜŞÜK SEVİYESİNDE

■ İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), ocak ayında bir önceki aya göre 1,6 puan gerileyerek 50,5 olarak ölçüldü. Böylece PMI, son 8 ayın en düşük seviyesine inerken üretimde ve siparişlerdeki daralma dikkat çekti. İSO Türkiye İmalat PMI, 4 aydır art arda yaşadığı gerilemeyi ocak ayında da sürdürdü. —ANKA

Fiyat artışı %50'yi geçti

Başlığa dikkat ederseniz 'fiyat artışı' dedim, 'enflasyon' demedim. Türkiye'de enflasyon fiyat artışı değil; başka birşey oluyor.

İstanbul Ticaret Odası-İTO dün İstanbul geçimine endeksinin açıkladı. Buna göre ocak ayında fiyatlar %13,78 arttı. Böylece yıllık fiyat artışı %50,91'e ulaştı.

İTO verilerine göre Ocak ayınca 'gıda fiyatları' bile %13,81 artış gösterdi. Gıda fiyatları içinde 'yağlar, süt ve süt ürünleri ile yumurta' fiyatları da aylık bazda %12,58 artış yaşadı.

Ekmeği ise hiç sormayın... Çünkü 'ekmek ve tahıllar' kaleminde de fiyatlar aylık bazda %9,34 artış görüldü.

Burada şunu sorabilirsiniz: Bir gün önce Türk-İş ocak ayı mutlak enflasyonunu %3,71 ve gıda harcama fiyat artışını da %5,9 açıklarken; İTO bu sektörleri nasıl yüzde 10-13 aralığında açıklıyor?

Bunu ben de bilemiyorum.

Hatta şunu da bilemiyorum: **İSO PMI endeksi** ocak ayında ilerini biraz kötülense de 52,1 seviyesinden 50,5 seviyesine geriliyor. Oysa yine ocak ayına ilişkin MÜSLAD-SAMEKS endeksi 1,4 puanlık artışla 50,2'ye geliyor.

Evet, İstanbul'da fiyatlar aylık bazda 13,78 ve yıllık bazda da 50,91 artış gösterdi. Ama enflasyon değil bu... Enflasyon başka birşey...

İstanbul'da fiyat artışının bir başka özelliği daha var.

Perakende fiyatlar aylık bazda yüzde 13,78 artıyor ama toptan eşya fiyatları (TÜİK-UFE) yüzde 6,03 artışta kalıyor. Hatta yıllık bazda perakende fiyat artışı %50,91 olurken, toptan eşya fiyat artışı %53,96 ile epey birbirine yakınlaştı.

Kısaca şunu söyleyelim: Üretici fiyat artışı artık perakendeye daha yoğun yansıyor.

TÜİK'in bundan sonra açıklayacağı enflasyon verilerinde de benzer sonuçlar gözleyebiliriz. Lakin ne derece inandırıcı sonuçlar getirir, bilemiyoruz.

ELEKTRİK FİYATI UÇUYOR

Kendimize bir soru soralım mı? Biz bu halin neden etik?

Bütün dünya fiyat artışları ile uğraşırken, biz bu sağanağı nasıl sel haline çevireceğiz?

Şöyle anlatayım: Dünya'da varlık fiyatlarında önemli artışlar yaşanıyor. Mesela Avrupa doğalgaz fiyatları (mmbtu verisi üzerinden) 4-5 dolar, bilemedin 10 dolar ediyordu. Önceki yıl pandemi başladığında bir ana fiyatlar 2 dolardan bile altına geriledi. Geçen yıl ise ortalama fiyat 16,1 dolardı ama yıl sonu itibarı ile artık fiyatın 38 dolara geldiğini gördük.

Gerçi biz doğalgaz Brent Petrol fiyatına endeksli alıyoruz. O nedenle 2020 yılında spot piyasada çok ucuzlayan gaz almış ve boru hatlarını biraz boş bırakmıştık.

Şimdi ise boru hatları çok daha avantajlı durumda ve biz buradan gaz alıyoruz. Bu doğru bir hamle değil...

Ama yanlış olan şeydir: Ülkemizin her köşesini doğalgaz ile buluşturduk. Bu derece ithal ürüne bağımlılık stratejik bir hata olsa gerek...

Ve dün sabah açıkladığımız gördük ki, elektrik üretimi santrallerin doğalgazına yüzde 14 daha zam yapıldı.

Ama durum mesele burada bitmiyor. EPIAŞ toptan elektrik fiyatlarına bakıyorum. Adeta 1 lira 345 kuruştaki kilitlenmiş. Oysa daha geçen yıl toptan fiyatlar sadece 29-30 kuruş seviyesindeydi.

EPIAŞ toptan fiyatları üzerinden alınan elektrik, öncelikle dağıtıcılara iletiliyor. Oradan dağıtıcılar (özelleşen firmalar) bu elektriği abonelere götürüyor. İşte bu arada kayıp-kaçaklar da oluyor. Bunun yanına firmaların kar payları ve vergiler de eklendiğinde, üretici fiyatının yaklaşık 2,2 katına aboneler elektriği tüketmiş oluyor.

Aralık ayında ortalama 1,0 lira olan toptan elektrik fiyatı ocak ayında artık 1,345 liradan işlem görüyor.

Bu duruma göre nihai satış fiyatı 2,95 liraya gelmesi gerekiyor. Ama bu durum elbette normal şartlar altında olması gerekeni gösteriyor. Oysa ocak ayında yüzde 127 zamlanan üst tüketim diliminde bile elektrik fiyatı 2,06 lira ediyor.

Bizim sormamız gereken nokta şu: Elektrik fiyatları neden üreticide bu kadar çok arttı?

Kurdan mı yoksa ithal fiyat artışı da eklendiğinde ikisi birden mi?

İşte o nedenle söylüyorum: Dünya sağanak yağmurla uğraşırken biz neden sel durumuna veyozuyoruz?

ZAMLARA DEVAM

Dün gece akaryakıt fiyatlarına bir kez daha zam geldi. Daha dört ay önce 7 lira olan benzin-mazot artık 15 liraya dayandı. Elektrik desen keza aynı şekilde...

Bu atmosferde fiyatların düşmesini beklemek acaba nasıl bir hesap ile dile getiriliyor?

Rakamların dili ile siyasetin dili hiç bu kadar farklı olmamıştı. Ümarın iyi niyet temennileri gerçeğe dönüştür. Aksi halde durum epey ciddi. Zamların arkası kesilecek gibi durmuyor...

İBRAHİM
KAHVECİ

Sanayi ocak ayında yavaşladı

EKONOMİ SERVİSİ

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Ocak 2022 dönemi sonuçları açıklandı. Türkiye İmalat PMI, ocakta 50.5 olarak ölçülerek aralık ayındaki 52.1 olan seviyenin altında ve son 8 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti. Bununla birlikte endeksin, eşik değeri olan 50'nin üzerinde ölçülmüş olduğuna dikkat çekildi.

İmalatçılar geçen aylarda

olduğu gibi yine genel olarak TL'deki değer kaybından kaynaklanan güçlü enflasyonist baskılara vurgu yaptı. Enflasyon oranının aralıkta kaydedilen rekor seviyeye göre azalmasına rağmen, girdi maliyetleri keskin bir şekilde artmaya devam etti. Fiyat baskıları, firmaların yeni sipariş almakta güçlük çekmesine neden oldu. Böylece ocak ayında toplam yeni siparişler üst üste dördüncü ay yavaşladı. Yeni ihracat siparişleri de hız kesti.

Maliyet artışı imalatı vuruyor

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye

İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Ocak 2022 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, manşet PMI Ocak'ta 50.5 değerinde ölçülerek, aralık ayındaki 52.1 olan seviyenin altında ve son 8 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti. Takip edilen 10 sektörün dokuzunda üretim ocakta yavaşladı. Bu sayı bir önceki ay 7 olarak gerçekleşmişti. Üreticiler, maliyet artışlarına, TL'deki değer kaybına ve enflasyonist baskılara dikkat çekti.

Borsaya da bahar gelir mi?

HANGİ SEKTÖRLER ONE ÇIKACAK? ENDEKS NEREYE KADAR YUKSELİR?

Ö. FARUK BİNGÖL
ÖZEL ANALİZ

Yeni yılın ilk ayı geride kalırken, Borsa İstanbul'da BIST100 endeksi ocakta yüzde 7,8 yükseliş kaydetti. 1.857 puandan yıla başlayan BIST100 endeksi, 2.003 seviyesinden ocak ayı kapanışını gerçekleştirdi. Bundan sonraki süreçte ne olacak sorusuna gelmeden önce geçen yılın son çeyreğini hatırlamakta fayda var. Ekim ayının ilk haftasında 1.371 puanda bulunan endeks, belki de tarihinin en kısa sürede en hızlı hareketini gerçekleştirerek, 17 Aralık'ta 2.407 puan ile rekor seviyesini gördü. Tabii ki bu rekorda, TL'de yaşanan değer kaybı karşısında kendini korumak isteyen yatırımcıların ve tasarruf sahiplerinin, tıpkı gayrimenkul, otomobil, altın gibi borsaya da hücum ederek, "teknik temel" bakmadan "panik alımlara" yönelmesi etkili oldu. Nitekim döviz yapılan "Kur Korumalı Mevduat" müdahalesinin ardından, borsa da gittiği gibi döndü ve 23 Aralık'ta 1.726 puana kadar düştü.

Bu tarihten sonra yeni hikâyemiz başladı. Gelen tepki alımlarıyla endeks, 17 Ocak'ta 2.103 puana kadar yükseldi. Buradan gelen ikinci satış dalgasıyla birlikte, bugün 2.000 puanın biraz üzerindeyiz. Şimdi... Borsa demek, beklenti ve şirketler demek... Bu sebeple yaşanan gelişmeler ışığında, (borsaya yön veren) işlem hacmi yüksek sektörlerle ilgili beklentilere ve gelişmelere bakalım...

BANKALAR MUTLU

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu verilerine göre; Türk bankacılık sektörünün toplam aktif büyüklüğü 2021 sonu itibarıyla, 2020'ye kıyasla yüzde 51 arttı ve 9 trilyon 213 milyar liraya yükseldi. Sektörün geçen yılki net kâr da, önceki yıla göre yüzde 57,4 artarak 92,1 milyar liraya çıktı. Sektörde ilgili dikkat çeken unsurlara gelince; TCMB'nin yüzde 14'lük politika faizi, bankaların fonlanmasında kullanılıyor. Tahvil faizlerinin yüzde 20'nin, kredi faizlerinin ise (bazı kalemlerde de olsa) yüzde 30'un üzerinde seyretmesi bankacılık kârlarına pozitif yansıyor. Yükselen enflasyon sebebiyle tüketici daha fazla harcama yapmak zorunda kalıyor. Kredi kartı ve banka kartı harcama hacimlerinde yaşanan yükseliş, kart komisyonu gelirlerini artırıyor. Bir taraftan kredi hacminin de artıyor olması, sektöre dair olumlu beklentileri besliyor.

SANAYİ ENERJİSİZ

Pandemi devam ederken, dünya, üretim süreçlerinde çok farklı bir sıkıntı ile karşılaşmıştı. Birçok ülkede kendini gösteren enerji krizi, Türkiye'de de 2022 ile birlikte, iki önemli gelişme şeklinde ortaya çıktı. **Sanayi** elektriğine aylardır yapılan zamlar, 2022 başında da "hissedilir oranda" gerçekleşti. Bununla birlikte İran'dan gaz tedari-

Enflasyonist ortamda "paranın değerini nasıl koruruz" diye sorarken, borsa da önemli alternatif olarak karşımıza çıkıyor. Endeks, aralık ayındaki 2.407 zirvesinin yaklaşık yüzde 15 altında seyrediyor. Artan kârlar ile birlikte dolar ve değerlemeler bazında yaşanan ucuzluk, pozitif beklentiler... FED baskısı ve jeopolitik risklere rağmen 2.000 puanın üzerinde kalıcı olursak, isabetli sektörlerde orta-uzun vadeli pozisyonlar kazanç vad edebilir.

kinin aksaması, ocak ayının ikinci yarısında "sanayide elektrik kesintilerinin" gündeme getirdi. Hem maliyet hem de arz tarafında yaşanan bu gelişmeler, imalat **sanayi** şirketlerini etkiliyor. Bu durum, son dönemde borsadaki **sanayi** şirketlerinin performansına da yansımış durumda. Küresel büyüme tahminlerinin yüzde 5'in altında görüldüğü bir ortamda; mevcutta da devam eden sıkıntılar dikkate alındığında, **sanayi** sektörü hisselerinin performansının geçen yılki gibi yüksek olmayabileceği tahmin ediliyor. Beyaz eşya, otomotiv gibi iç tüketim ve ihracata dayalı şirketler, biraz daha şanslı görünüyor. Bu arada **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından açıklanan Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksinin (PMI) ocak ayı sonuçları da önemli ipucu verdi. Anket sonuçlarına göre manşet PMI ocakta 50,5 oldu. Aralıkta 52,1 olan se-

viyenin altında ve son sekiz ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti.

ULAŞTIRMADA BAYRAM

Covid-19, son çıkan 'Omicron' varyantı ile devam ediyor. Ancak bu hastalığa yakalananlar daha hafif geçiyor, kısa sürede atlatıyor. Son virüsün "hastaneye yatış" ve "ölüm" vakaları üzerinde de sınırlı etki göstermesi, bütün dünyada "salgın bitiyor" beklentisi kuvvetlendirdi. Bu beklenti birkaç aydır, "salgından en çok etkilenen" ulaştırma ve turizm sektörlerine dair olumlu görünümü destekledi. Türkiye'nin 2021 turizm geliri yüzde 103 artarak, 24,5 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti. Bu yıla dair beklentiler de 30 milyar dolar civarında seyrediyor. Bu, uçak ve otel trafiğinin geçen yıla göre en az yüzde 20-25 artacağına işaret ediyor. Bir süredir zaten pozitif performans gösteren sektör his-

seleri, bu yıl da takipte olacak.

GIDA BEREKETLİ

Ramazan ayı ve bahar yaklaşırken gıda ve perakende sektöründe "normalden daha fazla" bir talep artışı yaşanır. Bu artış, perakende ve gıda hisselerine olumlu yansır. Enflasyonist ortamda sepet tutarlarının da yüksek seyretmesi cirolara pozitif etki eder. Bu kapsamda Gıda Endeksi zirvelerine yakın yerlerde seyrederken; Perakende Endeksi, aralık ayında görüldüğü seviyelere göre biraz daha iskontolu görünüyor.

Sonuç olarak; enflasyonist ortamda "paranın değerini nasıl koruruz" diye sorarken, borsa da önemli alternatif olarak karşımıza çıkıyor. Endeks, aralık ayındaki 2.407 zirvesinin yaklaşık yüzde 15 altında seyrediyor. Artan kârlar ile birlikte dolar ve değerlemeler bazında yaşanan ucuzluk, pozitif beklentiler... FED baskısı ve Ukrayna gibi jeopolitik risklere rağmen 2.000 puanın üzerinde kalıcı olursak, isabetli sektörlerde orta-uzun vadeli pozisyonlar kazanç vad edebilir.

İstanbul enflasyonu yüzde 51

■ İstanbul Ticaret Odasının açıkladığı rakamlara göre; İstanbul enflasyonu ocak ayında perakende fiyatlarda yüzde 13,78, toptan fiyatlarda yüzde 6,03 artış gösterdi. Yıllık enflasyon oranı 50,91

oldu. Ulaştırma ve haberleşme harcamalarında yüzde 26,69, sağlık ve kişisel bakımında yüzde 21,51, konutta yüzde 17,19, gıda da yüzde 13,81, ev eşyasında yüzde 10,24 artış oldu.

YASAL UYARI: Burada yer alan bilgi, yorum ve tavsiyeler "Yatırım Danışmanlığı" kapsamında değildir. Kişisel görüşlere dayanmaktadır. Mali durumunuz, risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşterileri arasında imzalanacak sözleşme çerçevesinde sunulmaktadır. Bu nedenle burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım karar verilmemesi gerekmektedir.

Takip edilen 10 sektörün 9'unun üretimi yavaşladı

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), ocakta 50,5'e geriledi.

İSO Türkiye İmalat PMI anketinin ocak sonuçları açıklandı.

Anket sonuçlarına göre, manşet PMI ocakta 50,5 oldu ve aralıktaki 52,1 olan seviyenin altında, son 8 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti.

Manşet PMI, istihdam ve tedarikçilerin teslim süreleri alt endekslerinden gelen katkılar sayesinde ocakta 50'nin üzerine çıktı. Türk imalatçıları geçen aylarda olduğu gibi yine genel olarak TL'deki değer kaybından kaynaklanan güçlü enflasyonist baskılara vurgu yaptı.

Enflasyon oranının aralıkta kaydedilen rekor seviyeye göre ocakta azalmasına rağmen, girdi maliyetleri keskin bir şekilde artmaya devam etti. Benzer şekilde satış fiyatları enflasyonu da bir önceki aya göre ılımlı seyretmekle birlikte tarihsel ortalamasının çok üzerinde gerçekleşti.

Devam eden fiyat baskıları, firmaların yeni sipariş almakta güçlük çekmesine neden oldu. Böylece ocakta toplam yeni siparişler üst üste dördüncü ay yavaşlama kaydetti.

Yeni ihracat siparişleri de 7 aylık büyüme sürecinin ardından hız kesti. Yeni siparişlerdeki azalma, firmaların üretim

ve satın alma faaliyetlerinde yavaşlamaya yol açtı. Her iki gösterge son 2 ayda ivme kaybı sergiledi. Kapasite baskılarının hafiflemesiyle birikmiş işler de azalmaya devam etti. İş yüklerinin hafiflemesine rağmen, imalatçılar istihdam düzeylerini artırmayı sürdürdü. Bazı firmalar yeni işe alımların yatırım planları kapsamında gerçekleştiğini belirtti. Böylece istihdam artış eğilimi 20 aya ulaştı. Ocak verilerine göre, **İSO Türkiye** Sektörel PMI, imalat **sanayi** altındaki birçok sektörde zorlu faaliyet koşullarının sürdüğüne işaret etti. Takip edilen 10 sektörün 9'unun üretimi yavaşladı. Bu sayı bir önceki ay 7 olarak gerçekleşmişti. **(AA)**

İmalat endeksi ocakta 50,5 oldu

 Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), ocakta 50,5'e geriledi. Endeks ocakta eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülse de aralıktaki 52,1 seviyesinin altında gerçekleşti. Geçen ay imalat **sanayi** altındaki birçok sektörde zorlu faaliyet koşulları sürerken, 10 sektörün 9'unda üretim yavaşladı. Son anket verileri piyasalardaki fiyat baskılarının hafiflemeye başladığını gösterdi.